

Управління культури та охорони культурної спадщини
Черкаської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова
бібліотека імені Тараса Шевченка» Черкаської обласної ради

Бібліотечні послуги в сучасних реаліях.

Методичні рекомендації

м. Черкаси
2022 р.

УДК 7.07+821.09](477.46)

Б59

Укладач

І.В. Терещенко

Б59 Бібліотечні послуги в сучасних реаліях: метод. рекомен./ Управління культури та охорони культурної спадщини Черкас. облдержадмін., Комун. закл. «Обл. універс. наук. б-ка ім. Тараса Шевченка» Черкас. облради; [уклад. І. Терещенко]. – Черкаси: ОУНБ ім. Тараса Шевченка, 2022. – 6с.

Видання призначене для бібліотечних працівників, працівників культури та ін.

УДК7.07+821.09](477.46)

© Комунальний заклад
«Обласна універсальна наукова
бібліотека імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

В сучасних умовах російсько-української війни бібліотечні послуги визначаються у новому баченні, утверджується імідж бібліотек як відкритих та загальнодоступних інформаційно-просвітницьких центрів під гаслом «Бібліотека – місце сили та підтримки громади». Важливим напрямком діяльності бібліотек є позиціонування себе як головних інформаційних центрів громади з надання культурних послуг не тільки мешканцям громади, а і внутрішньо переміщеним особам.

Черкащина прихистила понад 115 тисяч нових жителів, тому бібліотеки мають працювати і як центри з надання допомоги.

Доцільно підготувати інформаційні матеріали: буклети, листки-блискавки, правові закладки, правові підказки на теми: «Як отримати довідку переселенця», «Соціальні виплати», «Компенсація здавачам житла за тимчасове розміщення переселенців» та ін.

В інформаційних зонах закладу необхідно розмістити оголошення, де подати: «Номери телефонів для допомоги ВПО», «Волонтерські центри та ГО», «Центри надання адміністративних послуг», Медичні, освітні послуги» та ін.

При багатьох ПБ діють Центри надання безоплатної правової допомоги. Використайте цю можливість для юридичної допомоги членам громади та тимчасово переміщеним особам. Залучіть до консультацій юристів, громадські організації, які можуть надати кваліфіковану допомогу.

Важливим у роботі бібліотек є активізація діяльності Хабів цифрової грамотності щодо надання послуг в рамках проєкту «Дія. Цифрова освіта» з оформлення документів.

Бібліотеки мають надавати доступ до своїх комп'ютерів для проведення навчань з комп'ютерної грамотності, дистанційного навчання школярів та студентів.

Доречним стане впровадження проєкту: «АРТ-ТЕРАПІЯ» – це саме та практика, що допоможе у вирішенні емоційних проблем. Арт-терапія – це зцілення засобами творчості та мистецтва.

У неї входить:

- ізотерапія, що означає використання малювання;
- кольоротерапія – вплив колірної гами на людину;
- музикотерапія – прослуховування мелодій, різних композицій;
- пісочна терапія – робота з піском;
- відеотерапія – перегляд фільмів, де персонажі стикаються з різними проблемами, шукають шляхи їх вирішення;
- денс-, фото-, ігро-терапія – проведення ігор, мистецтво фотографії, створення колажів, танцювальні заняття;
- казкотерапія – аналіз існуючих казкових творів, створення нових;
- бібліотерапія – лікування «словом»;
- драматерапія – розігрування сюжету.

Заняття мають відбуватись систематично, теми бажано визначати за зацікавленістю учасників.

Важливим є створення просторів та центрів психологічної підтримки для дітей та дорослих із залученням до проведення занять психологів, викладачів, представників громадсь-

ких організацій. Організувати заходи з психологічного відновлення через майстер-класи, гуртки, засідання клубів, спілкування за «круглим столом».

Для дітей – участь у дитячих виставах, перегляд мультфільмів та їх обговорення, конкурси малюнків, поробок.

Більш дієвими мають бути сайти бібліотек та сторінки в соцмережах.

З метою ознайомлення користувачів з україномовними книгами радимо започаткувати рубрики: «Читаємо цікаве. Читаємо українською», « Книги які варто прочитати кожному », щотижневі відео-презентації: «Літературне меню на вихідні». Підготувати презентації з історії України, її державотворення використовуючи літературу зі своїх фондів.

Зацікавить користувачів проєкт «Історії з України», в межах якого доцільно проводити народознавчі заходи, зустрічі з краєзнавцями та істориками , презентувати цікаві факти про Україну її історію, свою місцевість, культуру, людей які захищають країну. Відповідно проєкту, створити та показати відео-презентації про місцеві традиції, своїх письменників, про діяльність бібліотеки, та туристичну привабливість краю.

У бібліотеках доречно буде провести заходи, які сприятимуть вихованню в громадян поваги до державних символів, розумінню їх значення для становлення й існування держави:

- інформаційні бесіди «Наш стяг у золоті й блакиті», «З жита, з волошок наш прапор ясний»;
- години українознавства «Державні кольори України»;
- інформаційні повідомлення «Національні символи – обереги України»;

• години історії «Кольори, що дають надію», «Українська державна символіка», «Прапор державний – це гордість та сила, символ історії вічно живий».

Заходи доцільно доповнювати книжковими й тематичними виставками, оглядами літератури чи історичними хроноскопами:

- «Краса і велич символів державних»;
- «Прапорові барви України»;
- «Державна символіка: походження, традиції, доля»;
- «Державні символи України – святиня народу»;
- «Рідний край у геральдиці, прапорі, символіці»;
- «Свято українського прапора»;
- «Наша перлина, наша святиня: Державний прапор незалежної України».

Необхідно активізувати роботу гуртків, об'єднань з вивчення та удосконалення української мови, народознавства, української літератури та мистецтва на теми «Говоримо українською», «Звичаї нашого краю», «Туристичними стежками України», «Літературно-мистецька Україна (Черкащина...)» та ін. Заняття мають проходити в активному форматі з залученням до діалогу та участі всіх присутніх.

Цікавою формою роботи в бібліотеці може стати літературний огляд-мандрівка на тему «Допоки світить праведна зоря – шануймо рідну Україну», на якій радимо представити історичну, документальну, науково-пізнавальну, довідкову література про нашу Батьківщину, її багатотисялітню історію, своєрідну культуру, походження українців, тернистий шлях державотворення, національну символіку, народні традиції, сьогодення.

Мета огляду-мандрівки – донести до читача цікаву й різноманітну інформацію про минуле й сучасне України, сприяти підтримці в юних серцях патріотичного духу й національної свідомості. Новими формами роботи в бібліотеці можна вважати історичні вернісажі та історичні хроноскопи, наприклад «Усе моє, що зветься Україна», «Крізь плін століть і гомін сьогодення».

Актуальними для користувачів залишаються й традиційні літературно-митецькі години, години спілкування та духовності, уроки державності й віртуальні подорожі, тематичні виставки. Пропонуємо скористатися орієнтовною тематикою заходів:

- «Незалежній Україні слава нині і повік»;
- «Велична і свята, ти наша мати Україно»;
- «В усіх тисячоліттях і віках нехай святиться слово «Україна»;
- «День Незалежності: історія і традиції святкування».

Виставкова діяльність залишається важливим напрямком популяризації можливостей закладу.

Форми виставок слід урізноманітнити. Цікавими будуть виставки-інсталяції з українського народознавства, краєзнавства та ін. Частина яких має стати озвучено-презентаційними.

Радимо наступні теми:

- «Довга дорога до миру»;
- «Обрані небо тримати для нас...»;
- «Дитинство, вбите війною».

У цей нелегкий час потрібно всіма можливими способами підтримати наших солдатів, тому доцільно буде провести в бібліотеках благодійні акції «Світ без війни», «Повертайтеся живими!», «На цій землі нас не здолать!».

Суттєвою складовою роботи бібліотек є бібліотечне краєзнавство, мета якого – зібрати й надати для використання всі матеріали, пов'язані за змістом із певною місцевістю, яка для її населення є рідним краєм; забезпечити бібліографічною інформацією за допомогою цікавих форм і методів популяризації краєзнавчої літератури; залучати користувачів до активного пізнання рідної землі. Бажано проводити екскурсії знайомства зі своїм регіоном - цікавими локаціями, видатними місцями. Корисними стануть пізнавальні екскурсії- «з книжковим рюкзаком», до яких необхідно залучити гостей міста та краєзнавців.

Необхідно активізувати участь у грантових програмах та проєктах. Міжнародні партнери, національні донори та регіональні програми активно підтримують розвиток культурного сектору та громад. Починають відкриватися нові конкурси на здобуття грантів для надання підтримки всім, хто потребує її в умовах війни. Це гранти походження Єврокомісії та урядів країн членів ЄС, міжнародних та національних фондів, регіональних програм та ін. Сотні мільйонів євро та доларів стануть реальними для українського неурядового сектору, бізнесу, громад, освіти та культури. Але, щоб скористатися ними необхідно вчасно дізнатися про відкриті грантові конкурси та подати на них якісні заявки., Тим хто хоче залучити грантове фінансування на свої проєкти рекомендовано пройти навчання в Школі з написання грантових проєктів «ЧАС ЗМІН»!

Важливим напрямком залишається робота з бібліотечними фондами щодо їх оновлення та виконання Рекомендацій МКІП України щодо їх актуалізації в зв'язку зі збройною агресією РФ проти України : вилучення з фондів бібліотек підсанкційних ви-

дань та видань пропагандистського змісту. співпраця з органами місцевого самоврядування, благодійними фондами, щодо поповнення бібліотечних фондів україномовними книгами вітчизняної та світової художньої літератури (в перекладі державною мовою), галузевою вітчизняною літературою, науково-популярними виданнями з історії та культури Української держави

Бібліотеки Черкащини мають активізувати свою діяльність як осередки популяризації народних традицій та виховання патріотичного духу нації. Об'ємна, цікава, необхідна робота бібліотек Черкащини має вносити свій вклад і наближати країну до Перемоги!

Рекомендована література

Власюк, О. В. Практична медіаграмотність для бібліотек [Текст] / О. В. Власюк, В. І. Потапова, І. Срібна ; ред. О. В. Волошенко, В. Ф. Іванова. - Київ : АУП, ЦВП, 2019. - 61 с.

Web бібліографія

Відкладений постінг в соціальних мережах, який сервіс вибрати? [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://marketer.ua/ua/publbox/>

Гуменюк, Людмила. Практична медіаграмотність: посібник для бібліотекарів [Електрон. ресурс] / Л. Гуменюк, В. Потапова. - Режим доступу: <https://aup.com.ua/books/mbm/>

Сліна, Олена. 7 застарілих практик для соцмереж, про які варто забути [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://blog.automoto.ua/7-zastarilykh-taktyk-dlia-sotsmerezh-pro-iaki-var-to-zabuty/>

Планер постів в соціальних мережах. SMMplanner: планування постів у соціальних мережах. Я не такий як усі. [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://subcase.ru/uk/planer-postovv-socialnyh-setyah-smmplanner-planirovanie-postov-v-socsetyah.html>

Просування в соціальних мережах [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <https://artlemon.com/ua/prosuvannya-v-soc>

6 чудових SMM-інструментів: маленькі помічники, що роблять велику роботу [Електрон.ресурс]. - Режим доступу: <https://internetdevels.ua/blog/7-awesome-social-mediamanagement-tools>

Методичне видання

Бібліотечні послуги в новому форматі.

Методичні рекомендації

Укладачі:

І.Терещенко.

Відповідальна за випуск
Редагування, комп'ютерне опрацювання

Л..Д. Дядик
І. Терещенко.

Видавець і виготовлювач Комунальний заклад «Обласна універсальна наукова бібліотека імені Тараса Шевченка» вул. Б. Вишневецького, 8 м. Черкаси, 18001 Формат 60x84/16